

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1936 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 3 juni 1932 (nr 170) med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden m. m.

Genom en den 21 februari 1936 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 85, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

1) Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 3 juni 1932 (nr 170) med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden.

Härigenom förordnas, att 1, 7, 9, 15 och 17 §§ lagen den 3 juni 1932 med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

1 §.

Ärenden angående lagfart å fång till fast egendom och inteckning i sådan egendom samt inskrivning av tomträtt, vattenfallsrätt och fång till sådan rätt ävensom inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt, så ock andra ärenden vilka efter vad därom är föreskrivet skola antecknas i lagfarts-, intecknings- eller tomträttsprotokollet (inskrivningsärenden), skola upptagas och behandlas av inskrivningsdomaren i rättens ställe; och skall vad i lag eller författning finnes stadgat i avseende å rätten eller domaren härefter lämpas.

7 §.

Då ansökan göres om lagfart eller inteckning i fast egendom eller om inskrivning av tomträtt, vattenfallsrätt eller fång till sådan rätt eller ock om inteckning i tomträtt eller vattenfallsrätt, skall den till grund för ansökningshandlingens vara åtföljd av två till riktigheten styrkta avskrifter. Äro ej avskrifter ingivna, besörje inskrivningsdomaren mot stadgad avgift handlingens avskrivande.

9 §.

Om inskrivningsdomarens beslut eller annan i inskrivningsärende vidtagen åtgärd meddelas besked genom bevis, som tecknas å den till grund för ansök-

ningen åberopade handlingen. Beviset skall innehålla uppgift å det rum i fastighets-, tomträtts- eller vattenfallsrättsboken, vari inskrivningen verkstälts.

Innefattar beslutet — — — för beslutet.

Då lagfart eller inskrivning av tomträtt, vattenfallsrätt eller fång till sådan rätt beviljas, meddelas tillika särskilt bevis enligt vad därom är stadgat.

15 §.

Bifalles ansökan i inskrivningsärende, varde i enlighet därmed inskrivning gjord i fastighets-, tomträtts- eller vattenfallsrättsboken. Bifalles ej ansökningen, skall i boken ske inskrivning, innefattande allenast att ansökningen avslagits eller förklarats vilande eller att ärendet uppskjutits; anteckning om skälen för beslutet upptages i akten.

Sker anmälan om förhållande, som efter vad i lag eller författning är stadgat skall antecknas i lagfarts-, intecknings- eller tomträttsprotokollet, varde inskrivning därom gjord i boken.

17 §.

Vad i särskilda författningar finnes stadgat om insändande till hovrätt av lagfarts-, intecknings- och tomträttsprotokoll skall äga motsvarande tillämpning i fråga om dagboken jämte handling varom i 7 § är sagt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936.

Genom denna lag upphävas 15 § och 16 § sista stycket lagen den 14 juni 1907 om inskrivning av tomträtt och vattenfallsrätt samt av fång till sådan rätt ävensom 21 § och 22 § sista stycket lagen samma dag om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt liksom ock de eljest i lag eller författning meddelade stadganden, som ersatts genom bestämmelser i denna lag.

2) L a g

om ändring i vissa delar av förordningen den 13 april 1883 (nr 16 s. 1) angående förlagsinteckning.

Häri genom förordnas, att 2, 3, 4, 8 a, 9, 12, 13 och 14 §§ förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning skola erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Ärende angående förlagsinteckning upptages, då rörelsen drives i stad där rådstuvurätt finnes, av inskrivningsdomaren därstädes och, då rörelsen drives å landet eller i stad som i judiciellt avseende är förenad med landsbygd, av inskrivningsdomaren i den stad där länsstyrelsen har sitt säte.

3 §.

Då förlagsinteckning sökes, skall den handling på grund varav inteckning äskas ingivas i huvudskrift samt vara åtföljd dels av intyg av magistrat eller landsfiskal, att förlagstagaren utövar den uppgivna rörelsen samt att denna är av den art och drives i den omfattning som i 1 § sägs, dels ock, där enligt särskilda författningar anmälan hos ämbetsmyndighet eller tillstånd av sådan myndighet fordras för rörelsens drivande, av bevis att anmälan skett eller tillstånd meddelats.

4 §.

Är utfästelsen ej så upprättad som i 1 § sägs, eller har sökanden ej iakttagit vad enligt 3 § åligger honom, varde ansökningen avslagen.

8 a §.

Vill någon att i den bok varom förmäles i 12 § skall antecknas att han innehar inteckningshandling, uppvis handlingen i huvudskrift för inskrivningsdomaren; och göra denne i boken anteckning om innehavet samt åteckne handlingen bevis om åtgärden.

Uppvisande varom nu är sagt må ock ske inför annan inskrivningsdomare vid rådstuvurätt. Denne skall, då sådant sker, å handlingen teckna bevis om uppvisandet och ändamålet därmed ävensom därom utfärda särskilt bevis; sedan ingive inteckningshavaren för anteckningens verkställande sistnämnda bevis till den inskrivningsdomare som i första stycket avses.

9 §.

Vill någon låta förlagsinteckning helt eller för visst belopp dödas eller låta inteckning under annan nedsättas, skall inteckningshandlingen i huvudskrift uppvisas för inskrivningsdomaren.

Inteckning må ej sättas efter annan, med mindre den tillika sättes att gälla efter den eller de inteckningar, vilka äga lika eller bättre rätt än denna.

12 §.

Ärende angående förlagsinteckning må upptagas allenast å inskrivningsdag.

Bifalles ansökan i inteckningsärende, varde i enlighet därmed inskrivning gjord i en särskild för ändamålet inrättad bok. Bifalles ej ansökningen, skall i boken ske inskrivning, innefattande allenast att ansökningen avslagits eller att ärendet uppskjutits.

Bevis om inskrivningen skall tecknas å den i ärendet föredda handlingen. Har ansökan ej bifallits, skall tillika sökanden eller hans ombud genast i rekommenderat brev underrättas om skälen för beslutet.

Handlingar i inteckningsärenden skola sammanföras i akter.

13 §.

Över inskrivningsdomarens beslut enligt denna lag må klagan föras hos hovrätten.

Har beslut varigenom ansökan om förlagsinteckning helt eller delvis avslagits blivit till följd av besvär ändrat, vare sökanden pliktig att inom tre månader från det utslaget om ändringen vunnit laga kraft förete detsamma hos inskrivningsdomaren, vid äventyr att i annat fall den inteckning, som på grund av utslaget beviljas, gäller såsom vore den sökt först å den dag utslaget företes för inskrivningsdomaren.

14 §.

Närmare föreskrifter om boken över förlagsinteckningar samt angående tillämpningen i övrigt av vad om förlagsinteckning är stadgat meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936.

3) L a g

angående ändring i vissa delar av lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg.

Härigenom förordnas, att 3, 4, 7, 8, 10—12, 17 a, 18, 19 samt 29—35 §§ lagen den 10 maj 1901 om inteckning i fartyg skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, samt att i lagen skall införas en ny paragraf, betecknad 40 §, av nedan angivna lydelse:

3 §.

Ärenden angående inteckning i fartyg upptagas av den inskrivningsdomare vid Stockholms rådstuvurätt som därtill är utsedd.

Över inteckningar i fartyg skall föras särskild inteckningsbok.

4 §.

Då inteckning sökes, skall fordringshandlingen i huvudskrift ingivas till inskrivningsdomaren.

Första gången — — — särskilt stadgat.

7 §.

Sökes inteckning och är ej ansökningen grundad på medgivande av den som, enligt vad fartygsregistret utvisar, byggt fartyget, skall i ärendet styrkas, att från honom äganderätten övergått till den som medgivit inteckningen. Vad sålunda är stadgat äge dock ej tillämpning, där fartyget varit i utländsk ägo eller blivit i registret infört före den 1 januari 1902, utan skall i ty fall, så framt ej eljest laga hinder möter, inteckning beviljas, där den som medgivit inteckningen antingen blivit vid fartygets införande i registret antecknad såsom ägare eller bevisligen härleder sin rätt från den först inskrivne ägaren.

Har fartyget — — — hinder möter.
Ej må — — — till fartyg.

8 §.

Varder inför inskrivningsdomaren upplyst, att klander å den av sökanden uppgivne fartygsägarens åtkomst blivit vid domstol anhängiggjort, och visas ej att det klander är genom laga kraft ägande beslut ogillat, varde ansöknin- gen avslagen.

10 §.

Är, när — — — ansöknin- gen avslås.

Är på grund av ansöknin- g som nu sagts inteckning meddelad, vare den utan verkan; och varde, när förhållandet styrkes, anteckning därom gjord i in- teckningsboken.

11 §.

Finnes ej ansökan om inteckning böra genast avslås, anskaffe inskrivnings- domaren, innan yttrande över ansöknin- gen meddelas, från den myndighet som förer fartygsregistret avskrift av vad däri finnes infört om det fartyg ansök- ningen avser.

12 §.

Då inteckning blivit beviljad, teckne inskrivningsdomaren bevis därom å fordringshandlingen.

17 a §.

Vill någon att i inteckningsboken skall antecknas att han innehar inteck- ningshandling, uppvis handlingen i huvudskrift för inskrivningsdomaren; och göre denne i boken anteckning om innehavet samt åteckne handlingen bevis om åtgärden.

Uppvisande varom nu är sagt må ock ske inför annan inskrivningsdomare. Denne skall, då sådant sker, å handlingen teckna bevis om uppvisandet och ändamålet därmed ävensom därom utfärda särskilt bevis; sedan ingive inteck- ningshavaren för anteckningens verkställande sistnämnda bevis till den in- skrivningsdomare som i första stycket avses.

18 §.

Vill någon låta inteckning helt och hållet eller för visst belopp dödas, upp- vise fordringshandlingen i huvudskrift för inskrivningsdomaren; och varde bevis om dödandet tecknat å handlingen.

Vill någon — — — är sagt.

19 §.

Är helt fartyg sålt efter utmätning eller eljest i den ordning som om ut- mätt fartyg finnes stadgad, vare, sedan köpeskillingen blivit emellan borge-

närerna fördelad, in-teckning för fordran, som antingen alldeles icke eller endast till någon del kunnat av köpeskillingen gäldas, utan verkan. Sådan in-teckning varde, ändå att in-teckningshandlingen ej i huvudskrift företes, dödad, där ny ägare av fartyget eller lott däri, sedan försäljningen vunnit laga kraft, det äskar och till in-skrivningsdomaren ingiver bevis om de in-teckningar, som vid fartygets försäljning däri funnos, så ock handling, som visar köpe-skillingens fördelning, samt intyg att fördelningen blivit godkänd eller vun-nit laga kraft.

29 §.

Då utmätning skett av fartyg som blivit i fartygsregistret infört, eller jämlikt 71 § konkurslagen äskats att in-tecknat fartyg må utmätningssvis säl-jas, skall, sedan i enlighet med 85 § utsökningslagen bevis härom inkommit till in-skrivningsdomaren, å nästa in-skrivningsdag göras anteckning om förhål-landet i in-teckningsboken. Visas att utmätningen upphävt eller att frågan om fartygets försäljning eljest förfallit, varde ock sådant i boken antecknat.

Har vid försäljning av fartyg i den ordning utsökningslagen bestämmer fordran, som är i fartyget in-tecknad, kunnat till fullo gäldas av köpeskil-lingen, skall anmärkning därom göras i in-teckningsboken, där ny ägare, sedan försäljningen vunnit laga kraft, det äskar och till in-skrivningsdomaren ingiver bevis om de in-teckningar som vid fartygets försäljning däri funnos, så ock handling, som visar köpeskillingens fördelning, samt intyg att fördelningen blivit godkänd eller vunnit laga kraft.

30 §.

Inkommer till in-skrivningsdomaren handling, som utvisar att fartyg i den ordning sjölagen stadgar förklarats icke vara iståndsättligt, och är fartyget för gäld in-tecknat, skall å nästa in-skrivningsdag göras anteckning om för-hållandet i in-teckningsboken.

31 §.

Handlingar i in-teckningsärenden skola sammanföras i akter.

Har i in-teckningsärende sökanden eller annan lämnat uppgift eller avgivit förklaring av betydelse för ärendets prövning, eller har särskild utredning i ärendet funnits nödig, skall vad därutinnan antecknats upptagas i akten och bestyrkas av in-skrivningsdomaren.

Bifalles ansökan i in-teckningsärende, varde i enlighet därmed in-skrivning gjord i in-teckningsboken. Bifalles ej ansökningen, skall i in-teckningsboken ske in-skrivning, innefattande allenast att ansökningen avslagits eller att ären-det uppskjutits; anteckning om skälen för beslutet upptagas i akten.

32 §.

Innefattar in-skrivningsdomarens beslut att ansökan ej bifallits, skall sökanden eller hans ombud genast i rekommenderat brev underrättas om skälen för

beslutet; och skall tillika den i ärendet företedda handlingen förses med bevis om beslutet.

33 §.

Ärende angående inteckning i fartyg må upptagas allenast å inskrivningsdag.

34 §.

Över inskrivningsdomarens beslut enligt denna lag må klagan föras hos hovrätten.

35 §.

Har beslut, varigenom ansökan om intecknings beviljande helt och hållet eller till någon del avslagits, blivit till följd av besvär ändrat, vare sökanden pliktig att inom tre månader från det utslaget om ändringen vunnit laga kraft förete detsamma hos inskrivningsdomaren, vid äventyr att i annat fall den inteckning, som på grund av utslaget beviljas, gäller så som vore den sökt först å den dag utslaget företes för inskrivningsdomaren.

40 §.

Närmare föreskrifter om inteckningsboken samt angående tillämpningen i övrigt av denna dag meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936.

4) **L a g**

om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 35) angående särskilda protokoll över lagfarter, inteckningar och andra ärenden.

Häri genom förordnas, att 1 och 2 §§ förordningen den 16 juni 1875 angående särskilda protokoll över lagfarter, inteckningar och andra ärenden skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

1 §.

Där ej förordnande meddelats om inrättande av akter för tillvaratagande av handlingar och utredning i inskrivningsärenden, skall av inskrivningsdomaren föras följande protokoll, nämligen: ett över lagfarter å fång till fast egendom (lagfartsprotokoll); ett över inteckningar i sådan egendom (inteckningsprotokoll); ävensom ett över inskrivningar av tomträtt samt av fång till sådan rätt, inteckningar i tomträtt, inskrivningar av vattenfallsrätt samt av fång till sådan rätt, så ock över inteckningar i vattenfallsrätt (tomträttsprotokoll).

Över följande ärenden skola vid underrätt föras särskilda protokoll, nämligen: ett över ärenden angående förmynderskap och godmanskap (förmynderskapsprotokoll); ett över äktenskapsförord (äktenskapsförordsprotokoll); samt

ett över bouppteckningar, testamenten som vid domstolen bevakas, åtgärder som avses i 9 kap. lagen om arv och 8 kap. lagen om testamente, förordnande eller entledigande av god man, varom förmäles i lagen om allmänna arvsfonden, samt avhandlingar om lösöreköp (bouppteckningsprotokoll).

För varje — — — den döde.

Har någotdera — — — protokollet anmärkt.

2 §.

De i 1 § första stycket nämnda protokoll skola insändas till hovrätten, å landet av domaren för varje halvår inom tre månader efter utgången därav, och i stad av inskrivningsdomaren för varje månad inom utgången av nästa månad därefter. Protokoll varom förmäles i 1 § andra stycket skola insändas till hovrätten, å landet av den som hållit tingssammanträde vid vilket sådant protokoll förts inom tre månader från tingets avslutande, och i stad av rådstuvurätten för varje månad inom utgången av nästa månad därefter. I det exemplar av förmynderskapsprotokollet som insändes till hovrätten skola endast införas ärenden som angå inskrivning av förmynderskap eller godmanskap, anteckning att förmynderskap innehaves av den, som på grund av lag är förmyndare, eller förordnande eller entledigande av förmyndare eller god man, samt ärenden vilka röra tillstånd till åtgärd beträffande fast egendom.

Försummas skyldigheten — — — föreläggandet fortfarit.

Är i — — — är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936.

5) L a g

om ändrad lydelse av 85 § utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 85 § utsökningslagen skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

85 §.

Då fast — — — det tillkänna.

Då fast — — — utmätningen skett.

Utmätes fartyg som blivit i fartygsregistret infört, åligger utmätningsmannen att ofördröjligen till den myndighet, som handlägger ärenden angående inteckning i fartyg, insända bevis om utmätningen med angivande av fartygets registreringsnummer. Sker utmätning av fartygslott, insände utmätningsmannen ofördröjligen bevis därom till den myndighet som förer fartygsregistret; och varde i det bevis intagna de uppgifter, som för fartygets säkra urskiljande erfordras.

Myndighet, vilken — — — är sagt.

Sker utmätning — — — till kommerskollegium.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936.

6) L a g
om ändrad lydelse av 21 § konkurslagen.

Härigenom förordnas, att 21 § konkurslagen skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

21 §.

Konkursdomaren skall — — — i konkurs.

Avträdes ämbets- eller — — — närmaste förman.

Utsisar den i anledning av konkursen upprättade bouppteckningen att fast egendom finnes i boet, skall så snart ske kan å inskrivningsdag om konkursen göras anteckning i in-teckningsprotokollet samt i in-tecknings- eller fastighetsboken. Ligger egendomen inom annan rätts domvärjo, skall för verkställande av sådan anteckning konkursdomaren ofördröjligen till inskrivningsdomaren i den ort där egendomen ligger insända bevis om konkursen jämte utdrag ur bouppteckningen. Hör till boet fartyg som blivit infört i fartygsregistret, skall anmälan om konkursen med angivande av fartygets registreringsnummer ofördröjligen göras till den myndighet som handlägger ärenden angående in-teckning i fartyg; och varde å den inskrivningsdag, då det först kan ske, anteckning om konkursen gjord i in-teckningsboken för fartyg. Hör till boet lott i fartyg, skall anmälan om konkursen ofördröjligen avsändas till den myndighet som för fartygsregistret; och varde i anmälingen intagna de uppgifter som erfordras för fartygets säkra urskiljande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936.

7) L a g

angående ändrad lydelse av 9 § lagen den 22 juni 1920 (nr 474) med vissa bestämmelser om registrering av elektriska anläggningar samt om rätt till elektrisk kraft m. m.

Härigenom förordnas, att 9 § lagen den 22 juni 1920 med vissa bestämmelser om registrering av elektriska anläggningar samt om rätt till elektrisk kraft m. m. skall erhålla följande ändrade lydelse:

9 §.

In-teckningshandling varom i 8 § andra eller fjärde stycket förmåles må, i stället för att ingivas till kommerskollegium, företes för inskrivningsdomare. Denne låte, då sådant sker, i sitt in-teckningsprotokoll korteligen intaga, vad handlingen innehåller med dag och årtal då den utgavs, av vilken rätt eller in-skrivningsdomare in-teckningen är beviljad, när och under vilken paragraf i protokollet det skedde, och när in-teckningen förnyades, nedsattes eller annorledes förändrades om det skett, samt, då fråga är om in-teckning för annat än

fordran, allt vad av de i ärendet företedda handlingar kan inhämtas om vem rättigheten tillhör; teckne ock bevis å handlingen, att den varit företedd för vinnande av registrering av understation eller för upphävande av registrering av ledning eller dylik station. Sedan ingives protokollet däröver till kommerskollegium; och vare detta så gillt, som om handlingen där blivit företedd.

I fråga om förlagsinteckning gälle i tillämpliga delar vad i första stycket stadgas, dock att inteckningshandlingen alltid skall företes för inskrivningsdomare vid rådhusrätt och föreskrivna uppgifter intagas i särskilt bevis som utfärdas av inskrivningsdomaren.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936.

I fråga om de skäl, som ligga till grund för förslagen, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Inskrivningsförfarandet i tomträtts- och vattenfallsrättsärenden samt ärenden angående förlagsinteckning och inteckning i fartyg är för närvarande reglerat genom bestämmelser i lagen den 14 juni 1907 om inskrivning av tomträtt och vattenfallsrätt samt av fång till sådan rätt, lagen samma dag om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt, förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning samt lagen den 10 maj 1901 om inteckning i fartyg. Dessa bestämmelser innefatta bland annat att ärendena skola upptagas och prövas av rätten, varvid är att märka att ärenden angående förlagsinteckning handläggas allenast vid rådhusrätt och ärenden angående fartygsinteckning allenast vid Stockholms rådhusrätt.

Vid rätten antecknas ärendena i kronologisk följd i särskilda protokoll. Förordningen den 16 juni 1875 angående särskilda protokoll över lagfarter, inteckningar och andra ärenden föreskriver bland annat förandet av ett tomträttsprotokoll — vari även vattenfallsrättsärenden skola antecknas — samt vad rådhusrätt angår ett protokoll över förlagsinteckningar och, vid Stockholms rådhusrätt, därjämte ett protokoll över inteckningar i fartyg. Vid sidan av protokollen och i överensstämmelse med dessa föras särskilda böcker: tomträttsbok, vattenfallsrättsbok, bok över förlagsinteckningar samt inteckningsbok för fartyg. Dessa böcker äro så inrättade, att de kunna tjäna som register till protokollen.

I fråga om det sätt, varpå inskrivningssökanden erhåller besked om rättens beslut, gäller att i varje ärende utfärdas särskilda expeditioner, vilka sökanden är skyldig att utlösa. Huvudexpeditionen utgöres av utdrag av protokollet. När inskrivning av tomträtt eller vattenfallsrätt beviljas, meddelas därjämte särskilt bevis (tomträttsbevis respektive vattenfallsrättsbevis). En annan expedition, som förekommer i alla ärenden utom förlagsinteckningsärenden, är en avskrift av den i boken gjorda införingen. Denna avskrift tecknas å tomträttsbeviset (vattenfallsrättsbeviset) eller, där sådant ej förekommer, å det i ärendet utfärdade protokollutdraget. En genomgående regel är slutligen att

den handling, varå ansökningen grundas, skall fördes med bevis om det meddelade beslutet. Enligt bestämmelser i förutnämnda 1875 års förordning skola protokollen renoveras. Det renoverade exemplaret skall inom viss tid översändas till hovrätten för att därstädes bevaras. Detta exemplar ligger jämväl till grund för den av advokatfiskalen i hovrätten verkställda granskningen av handlingarnas stämpelbeläggning.

Det inskrivningssystem för vilket nu redogjorts är i det stora hela likartat med det, som tidigare tillämpats i ärenden angående lagfart eller inteckning i fast egendom, men skiljer sig väsentligt från det som numera förekommer i dessa ärenden. Enligt lagen den 3 juni 1932 med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden skola ärenden angående lagfart å fång till fast egendom och inteckning i sådan egendom, så ock andra ärenden, vilka efter vad därom är föreskrivet skola antecknas i lagfarts- eller inteckningsprotokollet, upptagas och behandlas av inskrivningsdomaren i rättens ställe. Genom berörda lagstiftning — inskrivningsreformen — ha även vidtagits ändrade anordningar i avseende å protokollering, bokföring och expeditions-sätt. Över ärendena föres ett särskilt diarium, den s. k. dagboken, varom närmare bestämmelser meddelats i kungörelsen den 18 november 1932 angående dagbok över inskrivningsärenden.

Inskrivningsreformen innefattade även möjlighet till protokollets borttagande och ersättande med s. k. aktsystem. Beträffande domsaga eller stad, där det med hänsyn till fastighetsförhållandena eller andra omständigheter prövas lämpligen kunna ske, äger nämligen Kungl. Maj:t, efter häradshövdingens eller rådhusrättens hörande, förordna om inrättande av akter för tillvaratagande av handlingar och utredning i inskrivningsärenden. Vid aktsystem verkställas inskrivningen i fastighetsboken utan förmedling av protokoll. Förordnande om införande av aktsystem har hittills meddelats för städerna Stockholm, Malmö, Västerås och Eskilstuna samt femton domsagor.

Beträffande expeditionssättet medförde inskrivningsreformen den förenklingen, att protokollsutdrag — bortsett från vissa ärenden angående uppvisande av inteckningshandling — ej längre utfärdas annat än på särskild begäran. Jämväl de särskilda utdrag av fastighetsboken, som tidigare skolat utfärdas i varje ärende, äro numera borttagna. Om inskrivningsdomarens beslut eller annan i inskrivningsärende vidtagen åtgärd meddelas besked genom bevis, som tecknas å den till grund för ansökningen åberopade handlingen. Innefattar beslutet att ansökan ej bifallits, skall sökanden eller hans ombud genast i rekommenderat brev underrättas om skälen för beslutet. Då lagfart beviljas, meddelas utöver beviset å handlingen ett särskilt lagfartsbevis.

I den mån aktsystem förekommer tillämpas även vid renovationen en i vissa hänseenden ny ordning. Vad i särskilda författningar finnes stadgat om insändande till hovrätt av lagfarts- och inteckningsprotokoll äger här motsvarande tillämpning beträffande dagboken jämte handling, på grund av vilken lagfart eller inteckning söktes.

Slutligen torde här få nämnas, att det inskrivningsförfarande, som förekommer enligt lagen den 3 juni 1932 om inteckning i jordbruksinventarier, anord-

nats på ett sätt som nära ansluter sig till de regler vilka nyss återgivits. En olikhet är att handlingar i ärenden enligt nämnda lag alltid sammanföras i akter och att sålunda något protokoll ej förekommer.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 februari 1935 hemställde *Stockholms magistrat* om införande av lagbestämmelser av sådant innehåll, att tomträtts- och vattenfallsrättsärenden samt ärenden angående förlagsinteckning och inteckning i fartyg komme att behandlas i enahanda ordning som föreskrives i lagen med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden. Med anledning därav upprättades inom justitiedepartementet en promemoria med lagförslag avseende ändringar i lagen med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden, förordningen angående förlagsinteckning och lagen om inteckning i fartyg ävensom i förordningen angående särskilda protokoll över lagfarter, inteckningar och andra ärenden samt i 85 § utsökningslagen. Dessa lagförslag innebära i stort sett att den förenkling av inskrivningsförfarandet, som genom 1932 års inskrivningsreform vidtagits beträffande ärenden angående lagfart samt ärenden angående inteckning i fast egendom, göres tillämplig jämväl beträffande tomträtts- och vattenfallsrättsärenden samt ärenden angående förlagsinteckning och inteckning i fartyg.

Över sagda promemoria med därvid fogade lagförslag avgåvos efter remiss yttranden av hovrätterna och rådhusrätterna samt av domhavandena i Södra Roslags och i Flundre, Väne och Bjärke härads domsaga. Jämväl styrelsen för föreningen Sveriges häradshövdingar och styrelsen för föreningen Sveriges stadsdomare inkommo med utlåtanden. Den föreslagna anordningen blev därvid lämnad utan erinran eller i princip tillstyrkt av de hörda myndigheterna och sammanslutningarna.

Lagförslagen ha sedan överarbetats inom justitiedepartementet. I anledning av en av lagrådet framställd erinran har utarbetats förslag jämväl till ändring i lagen den 22 juni 1920 med vissa bestämmelser om registrering av elektriska anläggningar samt om rätt till elektrisk kraft m. m.

Om lagförslagens allmänna grunder anför *föredragande departementschefen* bland annat:

»Beträffande det lagtekniska genomförandet av den åsyftade förenklingen synes anledning föreligga att göra viss skillnad mellan tomträtts- och vattenfallsrättsärenden, å ena, samt ärenden angående förlagsinteckning och fartygsinteckning, å andra sidan. Lagarna om inskrivning av tomträtt och vattenfallsrätt m. m. samt om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt tillhöra jordabalkens område. Det torde få antagas att vid den revision av jordabalken, varom utredning numera pågår, lagstiftningen rörande tomträtt och vattenfallsrätt kommer att bli föremål för bearbetning och att dessa institut komma att närmare sammanföras med lagfarts- och inteckningsinstitutet, därvid troligen reglerna om själva inskrivningsförfarandet till stor del bli gemensamma för samtliga institut. Vid sådant förhållande läser det vara motiverat, att ifrågasvarande omläggning av förfarandet genomföres i enahanda ordning

som tillämpats vid 1932 års inskrivningsreform eller sålunda genom en lag av provisorisk karaktär. Härvidlag synes emellertid målet lättast kunna nå därigenom, att inskrivningslagen utvidgas till att omfatta även tomträtts- och vattenfallsrättsärenden. Vad åter angår förlagsinteckningar och fartygsinteckningar ställa sig förhållandena annorlunda. En omläggning av inskrivningsförfarandet synes för dessa institutts vidkommande påkalla en formlig revidering av bestämmelserna i förlagsinteckningsförordningen och fartygsinteckningslagen.»

För de i propositionen framlagda särskilda lagförslagen lämnas här i kort-het följande redogörelse:

Förslaget till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 3 juni 1932 med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden innebär sådana ändringar i sistnämnda lag — inskrivningslagen — att densamma blir tillämplig jämväl å tomträtts- och vattenfallsrättsärenden.

Beträffande *förslaget till lag om ändring i vissa delar av förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning* ha de nya regler, vilka föranledas av den åsyftade omläggningen av inskrivningsförfarandet, utformats i nära anslutning till motsvarande bestämmelser i lagen om inteckning i jordbruksinventarier. Detta innebär bland annat, att protokollet över förlagsinteckningar skall borttagas och ersättas med aktsystem.

Förslaget till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 10 maj 1901 om inteckning i fartyg innebär, att ärenden angående inteckning i fartyg skola överflyttas från rätten till inskrivningsdomaren och att protokollföringen i dessa ärenden skall ersättas med aktsystem.

Vad angår *förslaget till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 16 juni 1875 angående särskilda protokoll över lagfarter, inteckningar och andra ärenden* innefattar detta till en början, att de stadganden i 1 § av förordningen, som avse förande av protokoll i ärenden angående förlagsinteckning och inteckning i fartyg, skola upphävas. I detta sammanhang har tillika företagits sådan revision av paragrafen i övrigt, att dess lydelse kommer att motsvara det förändrade sakläge, som inträtt genom vissa ärendens överflyttande från rätten till inskrivningsdomaren och genom införandet av möjligheten till protokollets ersättande med aktsystem. Slutligen ha vissa ändringar vidtagits i fråga om förordningens bestämmelser i 2 § angående renovation. I sistnämnda hänseende föreslås, att insändandet av renoverade exemplar av protokoll, förda av inskrivningsdomare å landet, skall ske för varje halvår inom tre månader efter utgången därav. Ansvar för renovationens insändande skall å landet åvila, icke de tjänstemän som hållit de särskilda inskrivningsdagarna, utan domaren. Beträffande städerna, där i allmänhet en och samma tjänsteman under längre sammanhängande tid fungerar såsom inskrivningsdomare, har däremot ansvaret för ifrågavarande renovation ansetts böra läggas å inskrivningsdomaren.

De övriga genom propositionen framlagda *lagförslagen* innebära allenast formella jämkningar.

I propositionen framhåller departementschefen, att genomförandet av den föreslagna omläggningen givetvis förutsätter ändringar jämväl i stämpelförordningen och expeditionslösenförordningen. Genom proposition, nr 188, till inrevarande års riksdag har också Kungl. Maj:t framlagt förslag om ändring av stämpelförordningen, innebärande bland annat en omreglering av stämpelbeläggningen av expeditionerna i nu förevarande inskrivningsärenden. Propositionen har hänvisats till behandling av bevillningsutskottet.

I nu förevarande proposition anför *departementschefen* tillika:

»Slutligen torde jag i detta sammanhang få beröra en fråga som angår införandet av aktsystem i lagfarts- och inteckningsärenden. Enligt 12 § inskrivningslagen äger Kungl. Maj:t, efter häradshövdingens eller rådhusrättens hörande, förordna om inrättande av akter i domsaga eller stad, där det med hänsyn till fastighetsförhållandena och andra omständigheter prövas lämpligen kunna ske. I praktiken har förordnande rörande aktsystem ej meddelats i andra fall än där häradshövdingen respektive rådhusrätten självmant gjort framställning om aktsystemets införande. Med hänsyn till vissa uttalanden, som gjorts av första lagutskottet i dess av 1932 års riksdag godkända utlåtande nr 32, har jämväl den praxis utbildat sig, att aktsystem ej införts i annan domsaga än sådan, där sekreterare är förordnad såsom inskrivningsdomare. Emellertid har under sistförflutna året i ett särskilt fall gjorts avvikelse från denna praxis. På häradshövdingens ansökan och efter tillstyrkan av Svea hovrätt samt av styrelsen för föreningen Sveriges häradshövdingar har nämligen aktsystem införts i en domsaga utan sekreterare. Därvid har dock för tillgodoseende av önskemålet om kontinuitet i inskrivningsärendenas handläggning föreskrift meddelats angående begränsning av den rätt till ledighet från inskrivningsdomargöromål, vilken enligt domsagostadgan medges häradshövdingen. Uppställas garantier sådana som nu berörts, torde den omständigheten att sekreterare saknas ej behöva föranleda betänklighet mot införande av aktsystem. Motsvarande anordning synes mig därför böra vidtagas i liknande fall som framdeles kunna tänkas uppkomma.»

Utskottet. Med de genom förevarande proposition framlagda lagförslagen åsyftas i huvudsak att beträffande tomträtts- och vattenfallsrättsärenden samt ärenden angående förlagsinteckning och inteckning i fartyg genomföra en förenkling av inskrivningsförfarandet, motsvarande den som år 1932 vidtogs i fråga om ärenden angående lagfart och inteckning i fast egendom. Den sålunda föreslagna reformen, vilken närmast föranletts av framställning från domstols-håll, synes ur olika synpunkter komma att medföra fördelar.

Mot de särskilda förslagens närmare utformning har utskottet icke funnit anledning till erinran.

I anslutning till departementschefens ovan sist återgivna yttrande om praxis vid införande av aktsystem i domsaga vill utskottet framhålla att, såvitt ut-

skottet i förevarande sammanhang kan bedöma, några betänkligheter icke synas möta mot den av departementschefen åsyftade anordningen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 maj 1936.

På första lagutskottets vägnar:

S. LINNÉR.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar *Åkerman**, *Klefbeck*, *Velander**, *Löfgren**, *Norling*, *Eckströmer* och *Henriksson*;

från a n d r a kammaren: herrar *Lindqvist**, *Nilsson* i Antnäs, *Hedlund* i Östersund* och *Olsson* i Mellerud, fröken *Wellin** samt herrar *Johansson* i Bro, *Björling** och *Lindberg* i Stockholm.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.